

Šolski center Celje

Gimnazija Lava

PRIMERJAVA NAČINOV KAZNOVANJA V TRADICIONALNIH
IN MODERNIH DRUŽBAH

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorica:
Nika Florjanc, 4.c

Mentor:
g. Bogomil Kropej, prof. soc., fil.

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

KAZALO

1	UVOD	4
1.1	Hipoteze.....	4
1.2	Cilji	5
1.3	Problemi:	5
1.4	Osnovana izhodišča:	5
1.5	Metodologija.....	6
2	PENOLOGIJA	7
3	KRIMINALITETA	7
3.1	Vrste kriminala	7
4	ZGODOVINA KAZNOVANJA	9
5	NAMEN KAZNI IN DILEME KAZNOVANJA	11
6	NAČINI KAZNOVANJA DANES	13
6.1	Zapor.....	13
6.2	Denarna kazen	15
6.3	Delo v korist	15
7	TEORIJE KAZNOVANJA.....	16
7.1	Teorije kaznovanja nekoč.....	16
7.2	Sodobne teorije kaznovanja.....	16
8	KAZENSKI POSTOPKI V SLOVENIJI.....	17
8.1	Zgodovina kaznovanja v Sloveniji, povojna Jugoslavija	17
8.2	Kazenski zakonik v Sloveniji	18
8.3	Kaznovalna politika v Veliki Britaniji in primerjava s slov. kaznovalno politiko	18
9	KAZNOVANJE OTROK	19
9.1	Kaznovanje otrok nekoč	19
9.2	Kaznovanje otrok danes.....	20
10	ANALIZA ANKET	22
10.1	Hipoteza ankete	22
10.2	Mnenje o slovenskem pravosodnem sistemu, prvi letnik.....	22
10.3	Mnenje o slovenskem pravosodnem sistemu, četrti letnik	23
10.4	Mnenje o slovenskem pravosodnem sistemu, starši	24
10.5	Ugotovitve pri primerjavi anket prvih in četrtih letnikov ter staršev	26
10.6	Analiza hipotez	27

11 ZAKLJUČEK	28
12 LITERATURA IN VIRI.....	29

KAZALO SLIK

Slika 1: Prikaz kamenjanja.....	10
Slika 2: Življenje za zapahi	14
Slika 3: Kaznovanje otrok nekoč	20
Slika 4: Prikaz pomembnosti izbire besed pred otrokom.....	21

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Odgovori dijakov v prvih letnikih na vprašanje na katerih področjih je naš sodni sistem najbolj učinkovit	23
Graf 2: Prikaz odgovorov četrtil letnikov o zadovoljstvu pri učinkovitosti pravosodnega sistema v Sloveniji	24
Graf 3: Odgovor staršev na vprašanje kaj bi bilo potrebno spremeniti za povišanje učinkovitosti pravosodnega sistema v Sloveniji	25
Graf 4: Prikaz odgovorov na vprašanje o upoštevanju predpisa mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah v Sloveniji.....	25

POVZETEK

V raziskovalni nalogi bom primerjala načine kaznovanja v tradicionalnih in modernih družbah. Kot prvo bom utemeljila penologijo in kriminaliteto, nato pa opisala zgodovino kaznovanja oziroma kaznovanje včasih v tradicionalnih družbah. Opazovala bom tudi spremembo namena kazni in zakaj je prišlo do kakršnih koli sprememb na področju kaznovanja. Med kaznovanja pa sodi tudi kaznovanje otrok. Primerjala bom načine kaznovanja otrok v tradicionalnih in modernih družinah. Moderna družba pa smo tudi mi sami, Slovenci. Torej bom pisala tudi o zgodovini kaznovanja pri nas, o naših kazenskih postopkih in našo državo primerjala z drugimi. Svoje hipoteze bom poskušala potrditi v teoretičnem in empiričnem delu. Za slednjega sem si izbrala kot sredstvo pridobivanja podatkov anketo.

KLJUČNE BESEDE: Kaznovanje, kaznovanje otrok, kriminaliteta, odklonskost, penologija, zgodovina kaznovanja

1. UVOD

1.1 Hipoteze

Hipoteza št. 1:

Iz anket želim ugotoviti kaj bi ljudje spremenili pri kazenskem postopku v Slovenji. Najprej je potrebno raziskovati koliko so ljudje sploh seznanjeni s kaznimi in nato kaj mislijo o učinkovitosti Slovenskega kazenskega sistema. Nato pa ugotoviti ali bi sami priporočali ostrejše kazni ali bi se zadeve lotili kako drugače.

Menim, da je mnenje ljudi o učinkovitosti kazenskega sistema v Sloveniji slabo. Vendar se pri tem zavedam, da niso dobro seznanjeni z vsemi potrebnimi podatki o našem sistemu.

Hipoteza št. 2:

Iz ankete želim ugotoviti tudi sli so v Sloveniji na udaru kaznovanja večkrat višji ali nižji sloji in kako je z enakopravnostjo med slojema pri nas.

Menim, da se nižji sloji težje izognejo krivdi. Imajo težje življenske razmere, torej se že zaradi njih večkrat znajdejo v kriminalnih dejanjih. Pravtako se v njih verjetno znajdejo tudi višji sloji, a predvidevam, da imajo večjo družbeno moč in večji krog poznanstev, torej se krivdi za svojo dejanja lažje izognejo. Verjetno pa tudi ne počno enakih kriminalnih dejanj. Zelo lahko je nekomu pripisati lažja kriminalna dejanja, ki so se zgodila povsem nepremišljeno, težje pa obsodijo človeka, ki je goljufal bolj pametno in premišljeno.

Hipoteza št. 3:

Omenila sem že kaznovanje otrok. Skozi čas se je vzgoja otrok spremenila, s tem tudi kaznovanje. Otroci nekoč niso imeli toliko pravic, privilegijev, toliko posvečanja s strani staršev kot danes in tako dalje. Časi so bili drugačni, vsi v družini so delali in le redki so užili mladost kot čas za zabavo, učenje, norost in podobno. Danes pa je to nekaj vsakdanjega.

Menim, da se je kaznovanje otrok spremenilo iz ostrejših na bolj milejše kazni. S tem pa se dandanes kaže tudi razvajenost otrok. Torej se postavlja vprašanje kakšen način kaznovanja otrok je bolj učinkovit, takšen, ki so ga poznali v tradicionalnih družbah, ki zagotavlja pridnost, poštenost in delavnost otrok ali takšen kot dandanes, ki v določenih primerih poudarja pomembnost izobraževanja, iznajdlivosti in pridnosti, v določenih primerih pa se s takšnim načinom razvijejo le neposlušni otroci.

Hipoteza št. 4:

Prepostavljam, da so danes časi moderne, bolj humane družbe, torej so tudi kazni dandanes bolj humane. Zanima pa nas učinkovitost nehumanih kazni, ki so jih izvajali nekoč.

Menim, da so nekoč sodili zelo nepravilno, kaznovali so veliko ljudi, ki niso zakrivali ničesar. Zanima pa nas ali je bila stopnja kriminalitete zaradi ostrejših kaznih manjša ali večja.

1.2 Cilji

Cilj moje raziskovalne naloge je ugotoviti kako se je kaznovanje ljudi spremenilo skozi čas. Na kakšen način so kaznovali ljudi za kazniva dejanja leta nazaj v tradicionalnih družbah in kako to počnejo danes v času modernizacije. Sem državljanica republike Slovenije in kot vsakega državljanca tudi mene zanima učinkovitost našega kaznovalnega sistema ter kako je sestavljen v primerjavi z drugimi, morda bolj razvitimi državami. Pod temo kaznovanje pa lahko vključimo tudi kaznovanje otrok.

1.3 Problemi

Ko govorimo o načinih kaznovanja, ne smemo pozabiti, da vse skupaj zelo posplošujemo. Dandanes je težko govoriti o kaznovanju, kot nekaj kar velja za vse moderne družbe, saj imajo različne družbe, različne načine kaznovanja. Lahko govorimo o kazenskem postopku, ki velja za najizrazitejše evropske in ameriške države, lahko pa tudi o tistem, ki velja v nerazvitih državah tretjega sveta.

Pri iskanju lukenj v sistemu nastane tudi problem pri vprašanju kako sistem izboljšati. Težko je predvidevat ali je bolje kazni poostriti ali način kaznovanja spremeniti na kakšen drug način, ki bo dosegel večje upoštevanje sistema.

1.4 Osnovna izhodišča

Pri pregledu skozi čas, se vsi zavedamo, da so se načini kaznovanja zelo spremenili. Iz najbolj nehumanih oblik so prešli v bolj humane, iz kaznovanja brez razloga so se razvili dolgi kazenski postopki, medtem se je močno razvijalo pravo, tako je dandanes kazen nujno dokazati. Po vseh teh letih pa se zdi, da je kaznovalna politika postala preveč samovoljna. Na žalost se, vsaj v Sloveniji, kaže nezadovoljstvo ljudi s pravosodnim sistemom.

Tudi ostrina kaznovanja ne zmanjšuje stopnje kriminalitete. Torej je težko zagotoviti, s kakršnim koli kaznovalnim sistemom, da storilcev kriminalnih dejanj v celoti ne bi bilo. Vsaj v modernih družbah, se zdi da ljudje postajamo tako razčlovečeni, da človeka, ki namerava storiti kriminalno dejanje, ne moremo ustaviti, saj bo to kljub vsem prepovedim storil želeno.

1.5 Metodologija

V raziskovalni nalogi bom pridobila največ podatkov iz diplomskih nalog, knjig in nekaj internetnih virov. Analizirala bom vire in primerjala teorije. Za empirični del pa sem kot sredstvo za pridobivanje podatkov izbrala anketo. Pri tem sem bila pozorna, da sem opisala vsa mnenja in ugotovitve anketirancev.

2 PENOLOGIJA

Penologija se kot znanstvena disciplina ukvarja z izvrševanjem kazenskih sankcij. Njena področja so značilnosti upravljanja zaporov, zaporskega okolja, organizacija in odnosi v zaporih, dela z obsojenci, vloga vodstva zapora in novejša oblike kaznovanja storilcev kaznivih dejanj. »V preteklem stoletju je doživela hiter razvoj, saj se za razliko od nekoč dandanes želi doseči predvsem eden izmed namenov kazenskih sankcij, ki mu pravimo poboljšanje ali resocializacija storilca kaznivega dejanja. V nekaterih primerih za ta namen zadostuje sodni opomin, denarna kazen ali kakšna druga blaga kazenska sankcija, lahko pa tudi kazen zapora. V drugih primerih je treba obsojenca usposobiti za normalno življenje v družbi, se pravi, omogočiti mu splošno in strokovno izobrazbo, ga naučiti delovnih navad, izboljšati raven njegove razgledanosti in kulturnosti. Kadar pa se dokaže, da je kakšna osebna motnja vzrok njegovih kriminalnih dejanj, pa je potrebno uporabiti tudi posebne strokovne, pedagoške, defektološke, psihološke, psihiatrične in sploh medicinske postopke. Ne nazadnje sodi v penologijo tudi skrb ta nekdanje obsojence po prestani kazni, ki naj prepreči njihovo vrnitev na kriminalno bot.« (Bavcon v Kralj, 2010: 4).

3 KRIMINALITETA

Kriminaliteta je označba za dejanje, ki ni v skladu z družbenimi normami. Različne kulture imajo različne norme, ki vnašajo v družbeno življenje red in predvidljivost. Tako v različnih kulturah obstajajo različni ljudje, ki se ravna po teh normah ali pa jih ne upoštevajo. Prvi ravna konformno, drugi pa odklonsko. Kriminaliteta je univerzalno družbeno dejstvo, s tem se je strinjal tudi znani sociolog Emil Durkheim. V namen doseganja reda v družbi so se razvile različne teoretične razlage za proučevanje kriminala, različne študije kako ugotoviti kakšno je dejansko stanje zločina itd. (Povzeto po: Počakar, M., Tavčar Krajnc, M. 2011. Sociologija: Učbenik za sociologijo v 4. Letniku gimnazijskega izobraževanja. DZS. Ljubljana)

3.1 Vrste kriminala

Pojem kriminaliteta lahko vključuje najrazličnejša dejanja od uboja do raznega ponarejanja, kraje in podobno. Nekatera kriminalna dejanja pa lahko uvrščamo v skupine (vrste kriminala). Storilci, storilke so lahko posamezniki ali skupine ljudi. Slednje mnogokrat storijo organizirani kriminal, zato jim pravimo organizirane skupine. Spet določeni so iz nižjih slojev, drugi iz višjih. Za kriminalna dejanja ekonomsko in politično močnejših posameznikov in skupin se uveljavlja pojem kriminal belih ovratnikov.

Med skupine oziroma vrste kriminala torej uvrščamo razna kriminalna dejanja. Naštela bom tista, ki so se v bližnji zgodovini velikokrat ponavljala. Ogromno je kriminala zoper premoženja, podatki iz Statističnega urada republike Slovenije iz leta 2011 nam povedo, da je to dejanje prekršilo kar 3122 polnoletnih oseb, kaznivo dejanje zoper človeške pravice in svoboščine 713 oseb, zoper življenja in telesa 651 oseb in tako dalje. So pa tudi vrste kriminala z manj ali celo nobenim polnoletnim obsojencem. Takšna so bila v letu 2011 dejanja zoper volilne pravice in volitev, zoper varnosti Republike Slovenije in njene demokratične ustavne ureditve ter zoper človečnosti in mednarodnega prava.

Ob pogledu na dosegljive statistične podatke iz leta 2000, 2009, 2010 in 2011 opazimo, da se je število obsojenih polnoletnih oseb pri nekaterih vrstah kriminala zelo zmanjšalo, ponekod povečalo, ponekod pa celo vrnilo na stanje izpred enajstih let. Razlogi za to so različni, morda so bile v določenem časovnem obdobju nekatere kazni bolj oziroma manj ostre, morda je razlog povišanje obsojenih polnoletnih oseb zoper premoženja, zaradi obdobja recesije, lahko tudi predvidevamo, da je zaradi večje dostopnosti različnih medijev in spremembe človeških odnosov vse več kriminala zoper človeške pravice in svoboščine. Vendar so vse skupaj lahko samo moja opažanja ali pa se le tako zazdi, v resnici pa je zelo težko priti resnici do dna in ugotoviti razloge za vse večja kriminalna dejanja in na drugi strani, zakaj so se nekatera celo zmanjšala. (Povzeto po: Počakar, M., Tavčar Krajnc, M. 2011. Sociologija: Učbenik za sociologijo v 4. Letniku gimnazijskega izobraževanje. DZS. Ljubljana in Statistični urad Republike Slovenije: Slovenija v številkah 2012, dostopno na: http://www.stat.si/doc/pub/slo_stevilke_12.pdf (23.2.2013)).

4 ZGODOVINA KAZNOVANJA

Kazen v splošnem pomeni sankcija, katere osnovni namen je discipliniranje posameznikov in zmanjševanje obsega kriminalnih dejanj. Časi pa se spreminjajo, s tem se je tudi spremenil način kaznovanja. »Dlje v preteklost kot gremo, bolj smo priča nečloveškemu in krutemu kaznovanju.« (Podgorelec, 2012: 4) Kazni kot je danes niso poznali, za veliko pa so prakticirali mučne telesne kazeni. Poznali so častno globo, sramotilni steber, javna in prisilna dela, bič, žig in drug tehnike mučenja. To za družbo ni predstavljajo želje po sadističnem mučenju, namreč pa so želeli predvsem mučiti ljudi pred širšo javnostjo in tako dokazovali moč oblasti. Pomemben pa je bil namen, ne pa dejanje. »Namena sta bila reševanje duše in dokazovanje duhovne in družbene premoči.« (Podgorelec, 2012: 4)

»V predkasičnem obdobju kaznovanja (stari in srednji vek) so bile storilcem kaznivih dejanj izročene smrtne ali pa krute telesne kazni, od bičanja do sekanja delov telesa, da bi storilcu maščevali za storjeno kaznivo dejanje ter tako dosegli sorazmerje med kaznivim dejanjem in kaznijo.« (Podgorelec, 2012: 4) V sredini 18. stoletja se je smrtna kazen spremenila v javni dogodek. Spremembe so se začele z začetkom 19. stoletja, natančneje leta 1836. »Za umor matere in homoseksualnost so bili obsojeni s smrtno kaznijo. Realizacija usmrtitve je bila še vedno javna, vendar je bil obraz skrit pred očmi javnosti, pravitako so vse zločince, obsojene na smrtno kazen, kaznovali enako. Spektakel mučenja je začel izginjati.« (Foucault v Mihelič, 2008: 2-3)

Znano pa je, da so bile te kazni zelo nehumane, primeri so izobčenje, obsojanje na podlagi mnenj o človeku, metanje živalim, kamenjanje in mnogi ostali primerki kazni, ki jih danes v modernih družbah ne srečujemo več.

Civilizacija se je vedno bolj razvijala. Na teži so pridobivale človekove pravice, temu se je moralo prilagajati kaznovanje. Tako so funkcije kaznovanja počasi izgubljale na pomenu. Predvsem pomembno za spremembe je začetek 19. stoletja. Takrat je bila sprejeta reforma, ki je »spremenila pogled na človekovo naravo in zanimala obstoj nadnaravnih sil.« (Podgorelec, 2012: 5) S to reformo so se ljudje začeli zavedati, da so sami krivi za svoja zlovesča dejanja, saj so zavestna bitja, ki se odločajo po svoji svobodni volji in sledijo svojemu razumu. Tako storilce kaznivih dejanj niso več spreobračali ali zdravili, ampak so jih »le kaznovali v sorazmerju s storjenim dejanjem.« (Podgorelec, 2012: 5) Vse te nove ideje pa so privedle do zavedanja držav, da so dolžne varovati svoje državljane in jih v svoji meri sposobnosti odvracati od kriminalnih dejanj. Počasi so se začeli zavedati, da mučenje in javne osmrtitve niso prav način za to, navsezadnje je to le bolj podobno zločinu, ki ga je storil obsojenec. Dandanes je enaka kazen za vse, ki so storili enako kriminalno dejanje, ne glede na obsojenca, nekaj vsakdanjega. S to mislenostjo pa so začeli leta 1892 z uvedbo giljotine, ki je predstavljala »stroj ta hitre in diskretne usmrtitve« (Foucault v Podgorelec, 2012: 5). S tem se je bistvo kazni spremenilo. Kazen ni bila več izročena in storjena pred očmi javnosti, ampak so začeli kazenske postopke reševati zasebno. Glavni namen kazni ni bil več izkazovanje moči, bistvo postane popravljanje, prevzganje in zdravljenje človeka, ki zakrivi kriminalno dejanje.

V razsvetljenstvu pa so zagovarjali racionalnost pri odmeri kazni in načinu kaznovanja. V petdesetih in šestdesetih letih dvajsetega stoletja pa je v Veliki Britaniji izrečeno, da je glavna funkcija kazni resocializacija. Zagovarjali so dejstvo, da se nihče ni rodil kot zločinec, torej ga je možno spreobrniti in odvrniti od kriminalnih pota. »V sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja pa se pojavijo konzervativci, ki so dvomili v učinkovito spreobračanje človeka z blagimi kaznimi, so pa zagovarjali kratko, strogo kaznovanje z učinkom šokiranja.« (Podgorelec, 2012: 6)

Zgodovina kaznovanja je dolga in kruta, vendar je v njej opazna sprememba dojemanja človeškega bitja iz nečesa, kar je pod vplivom nadnaravnih sil do bitja, ki je sam odgovoren za svoja dejanja. Prvotno se je od sredine osemnajstega stoletja, ko so bila javna mučenja še popolnoma vsakdanja, pa do konca devetnajstega stoletja, ko so se spektakli usmrtitev kot »gledališke predstave«, umaknili izpred oči javnosti in umaknili v sodna dvorišča, veliko spremenilo.

(Povzeto po: Podgorelec, Igor (2012): Model projekta prostočasnih aktivnosti v Mariborskem zaporu in doktrina razvoja penologije: diplomsko delo [online]. (14.1.2013). Dostop: <http://dkum.uni-mb.si/Iskanje.php?type=napredno&stl0=Avtor&niz0=Igor+Podgorelec> in Mihelič, Anže, in Mihelič, Lija (2008): Negativne posledice trenda zviševanja zapornih in zaostrovanja drugih kazni ter mednarodna primerjava kaznovalnih politik: diplomsko delo [online]. (15.1.2013). Dostop: <http://dkum.uni-mb.si/IzpisGradiva.php?id=30092>)

Žal pa je težko primerjati stopnjo kriminalitete nekoč in danes, saj so danes vsi primeri zapisani in številke obsojencev prav tako. Takrat pa te številke niso bile znane, torej je težko reči koliko je bilo kriminalnih dejanj, koliko ljudi so obsodili in ali so s kaznimi dosegli zmanjšanje stopnje kriminalitete.

Slika 1: Prikaz kamenjanja

5 NAMEN KAZNI IN DILEME KAZNOVANJA

V začetku dvajsetega stoletja namen kazni dobi čisto nov namen. Glavno pri kazni ni več kazen sama namreč pa se ljudje bolj zavedajo, da se morajo kaznjenci prevzgojiti. »Verjeli so, da je to mehanizem, ki bo storilce kriminalnih dejanj odvrnil od izvrševanja in ponavljanja teh dejanj.« (Podgorelec, 2012)

Zamisel je bila sicer dobra, vendar ljudje niso več verjeli, da naj bi takšni ali drugačni načini kaznovanja sploh še delovali. Zaradi preteklih neusehov so podobno menili tudi strokovnjaki. Vsi so bili mnenja, da so najboljši načini za preprečitev kriminalnih dejanj »izolacija, odstranitev in izločitev povzročitelja kriminalnih dejanj iz družbe.« (Podgorelec, 2012: 7) Razen strokovnjakov pa so bili ljudje zelo nepoučeni in so verjeli bolj poučenim, da je vse to res najbolje za zmanjševanje kriminala. Razumno je prepričanje ljudi, da je zapor najboljša oblika kazni, saj se vsak počuti najvarneje, če so kriminalci za zapahi. Nekako pa so pozabili na dejstvo, da z izolacijo le začasno preprečijo kriminalcu, da stori novo kazensko dejanje in s tem ne zmanjšajo stopnje kriminala.

Namen kazni naj bi torej bil odvrčanje ljudi od kriminala. Od sredine 20. stoletja se je za nekaj desetletij dokazalo, da tudi z našim modelom izvrševanja kazni to ni doseženo, vsaj po odstotku povratnikov sodeč. (Podgorelec, 2012)

Ne moremo imeti prave predstave kaj sploh pomeni prestajanje zaporne kazni. Brez izkustva te kazni je težko vedeti, kako je biti zaprt za štirimi stenami, kako je ko le ob vnaprej določenem času vidiš svoje bližje, ko ne moreš na sprehod, v trgovino ali kamorkoli na prostost, kako je ko se lahko kratkočasiš le z premišljanjem o svojem življenju, ki si ga zdaj za kratek čas izgubil. In kako naj odvrne nekaj tako nepoznanega ljudi od kriminala? Kazen naj bi bila tista, ki odvrča ljudi od kriminalitete, zato se predpostavlja, da mora vsebovati zastraševanje. Znano je, da je ljudi najlažje zastraševati z nečem znanim, kar jim res vzburja strah, saj vedo kaj pričakovati. Torej je zapor slaba, neučinkovita metoda zastraševanja.

Pravtako se moramo postaviti v vlogo storilca kriminalnih dejanj. Razumeti moramo kaj sploh privede ljudi, da storijo nekaj nedopustnega v skladu s kazenskim zakonikom. O čem razmišlja človek, ki bo pravkar napravil kriminalno dejanje. Ali je res njegov največji strah prestati nekaj časa odstranjen od vsega poznanega in zaprt v instituciji, ki ji pravimo zapor? Ali si v sebi takšen človek naredi predstavo, da je zapor nekaj kar lahko prestane v zameno za opravljeno želeno kriminalno dejanje? Pri vsem tem se moramo zavedati, da smo ljudje različni vendar nam je skupno, da imamo zmožnost biti zli. Zavedamo se kaj je dobro in kaj slabo, torej človek, ki stori nekaj slabega kljub zavedanju, se razlikuje od tistega, ki podobnega nebi storil. Tako je težko dojeti um nekoga tako drugačnega in kaj bi sploh prestrašilo kriminalca. Verjetno ravno zaradi tega ne bo nikoli možno v celoti zmanjšati kriminala.

V drugi polovici 20. stoletja naj bi strokovnjaki iskali tudi druge načine kaznovanja, kateri naj bi zmanjšali število obsojencev oziroma posledično zapornikov. Tako naj bi se izognili

prenatrpanosti zaporov v prihodnje. Druge oblike so na primer delo v korist skupnosti, poravnava nastale škode in podobno. Družba pa bi morala dajati večji poudarek preventivnim ekonomskim, socialnim, izobraževalnim in drugim nerepresivnim ukrepom ter zmanjševati neenakost in s tem doseči, da ljudje sploh nebi imeli potreba po kršitvah kazensko-pravnih norm.

Danes se že vse več govori o prenatrpanosti zapora. Wacquant (2008) pravi, da se socialne države vse bolj spreminjajo v kaznovalne. Vedno več je zločincev in na drugi strani ljudi, ki si želijo strožje kazni, tako so vedno daljše zaporne kazni, zmanjšujejo se možnosti zmanjševanja le teh in pogojnega odpusta in tudi sami obsodb na pogojne kazni je manj. V sodobnem času se vidi tudi sprememba v ciljih kaznovanja. Prej je bil osrednji cilj resocializacija in kaznovanje le postopek kako priti do nje. Dandanes pa se zdi, da je osrednji cilj kaznovanja zgolj kaznovanje, to je retributivno zadajanje trpljenja in izključitev posameznikov iz družbe za čim daljše obdobje. (Počakar in Tavčar Krajnc, 2011)

(Povzeto po: Podgorelec, Igor (2012): Model projekta prostočasnih aktivnosti v Mariborskem zaporu in doktrina razvoja penologije: diplomsko delo [online]. (14.1.2013). Dostop: <http://dkum.uni-mb.si/Iskanje.php?type=napredno&stl0=Avtor&niz0=Igor+Podgorelec> in Počakar, M., Tavčar Krajnc, M. 2011. Sociologija: Učbenik za sociologijo v 4. Letniku gimnazijskega izobraževanja. DZS. Ljubljana.

6 NAČINI KAZNOVANJA DANES

Znano je, da so danes družbe bolj humane. Tako so se spreminjale tudi kazni. Iz pretepanja, mučenja, ubijanja in podobno so se spremenile v zapor, denarno kazen, ... danes se prakticira tudi delo v korist skupnosti in podobno. Poraja pa se vprašanje ali so današnje kazni res učinkovite in ali je sploh še možno s katerim načinom kaznovanja zmanjšati stopnjo kriminalitete oziroma kater način je najbolj učinkovit pri tem.

6.1 Zapor

Verjetno skoraj vsak ob besedi kaznovanje pomisli na zapor. Temu pa je verjetno tako, saj prej omenjena ustanova predstavlja najpogosteje uporabljeno sankcijo kaznovanja v demokratičnih državah. »Je specifično psihološko okolje, ki vpliva na obsojenca.« (Debevec, 2011) Temu je omejena svoboda, država pa ima stalen nadzor nad njim. Poleg svobode pa obsojenec občuti tudi druga prikrajšanja kot so odvzem materialnih dobrin, heteroseksualnih spolnih odnosov, odvzem avtonomije (odločanja o sebi in o svojih zadevah) ter je prikrajšan za odvzem občutka varnosti. (Brinc v Debevec, 2011: 18) Kazenske sankcije zapora so retribucija pri tem mora s kaznijo povzročeno zlo preseči pridobljeno ugodnost, ki jo je storilec dobil s storjenim kaznivim dejanjem, zastraševanje, varnost družbe, s tem se obsojencu prepreči vsaj začasno onemogočenje storitve kaznivega dejanja, restitucija, kar pomeni povračilo škode ter rehabilitacija oziroma prisilna prevzgoja obsojenca . (Brinc v Debevec, 2011: 21) Vendar vsemu temu dandanes ni vedno zadoščeno. Instituciji zapor se očita, da je ravno premalo usmerjena v to. V tej smeri bi morali strokovnjaki narediti marsikatero spremembo, vendar je trenutno težko najti boljše rešitev, še težje pa odstraniti zapor kot način kaznovanja.

Kljub temu, da je zapor neučinkovit, je vseeno samoumeven. Vanj zapirajo družbi nevarne posameznike, tako se ostali počutijo varneje. Na podlagi stalnega proučevanja, dokumentiranja in snemanja kaznjencev pa lahko nastajajo nove teorije o kriminalnih dejanjih. In sicer kdo, kako in zakaj jih počne. (Debevec, 2011)

Želja po manjši natrpanosti zaporov je privedla strokovnjake do razmišljanja katerim posameznikom posameznicam odvzeti prostost in katere kaznovati z drugimi oblikami kaznovanja. Vendar menim, da to nebi delovalo, saj bi konec koncev vseeno nekako morali kaznovati zločince in na žalost še ne poznamo boljše kazni kot zapor, čeprav tudi ta velja za neučinkovito.

»V penologiji prevladujeta dva pogleda na slabost zapora. Prva je, da si zapor predstavljamo kot deprivacijski model, kjer so obsojenci deležni različnih prikrajšanj in se zaradi teh zatekajo v zaporniško subkulturo. Po ideji so obsojenci dobri, a jih institucija spremeni v slabe. Druga slabost pa je nadzor strokovnih delavcev v zaporu nad obsojenci. Ti lahko v zaporu zmanjšajo ali celo povečajo družbeno odtujenost obsojencev glede na kaznovalno-

nadzorstveno usmeritvijo, saj zakon dovoljuje, da vsak posamezni zavod dela po lastnih pravilih.« (Debevec, 2011: 25)

Torej strokovnjaki ne morejo priti do skupnega mnenja, ko govorimo o kaznovanju. Zavedajo se, da je zapor slaba oblika kazni, a še niso odkrili boljše.

(Povzeto po: Debevec, Nina (2011): Obravnavanje obsojencev in kaznovalna politika v Sloveniji: diplomsko delo [online]. (19.2. 2013). Dostop: <http://dkum.uni-mb.si/IzpisGradiva.php?id=18487>).

Slika 2: Življenje za zapahi

6.2 Denarna kazen

V 47. členu je določena še ena kazen različna zaporu in sicer denarna kazen. Izreka se tako, da se v sodbi določeno število dnevni zneskov, ki jih mora storilec plačati, pomnoži z višino dnevnega zneska, ki ga sodišče določi glede na premoženjske zmožnosti storilca. Člen zapoveduje tudi, da število dnevni zneskov ne more biti manjše od deset ali večje od tristo šestdeset ter dnevni znesek ne sme presegati vsote 1000 €. Pri določanju višine dnevnega zneska pa mora sodišče upoštevati le podatke, ki ob izrekanju kazni niso stari več kot eno leto. V sodbi nato sodišče določi rok plačila, ki ne sme biti krajši od petnajstih dni in ne daljši od treh mesecev. Lahko pa v upravičenih primerih dovolijo plačilo v obrokih, pri čemer rok za plačilo ne sme biti daljši od dveh let.

(Povzeto po: Kazenski zakonik, Denarna kazen 47. člen. Dostopno na: <http://zakonodaja.com/zakon/kz-1/47-clen-denarna-kazen?p=zakon/2008/kazniva-dejanja-in-gospodarski-prestopki/KZ-1/47-clen-denarna-kazen&t=bbc> (1.3.2013)).

6.3 Delo v korist

Torej strokovnjaki kaznovanja se strinjajo, da je zapor ena izmed slabših sankcij in bi bilo potrebno začeti prakticirati nove. V evropskih državah že kar nekaj časa poznajo institut splošno koristnega dela. Pri tem storilec kriminalnega dejanja namesto odslužitve kazni v zaporu, to odsluži z delom pri kateri od humanitarnih organizacij ali v lokalni skupnosti. Omenjeno pozna tudi Slovenija, vendar tega instituta ne prakticiramo kaj dosti.

Delo v korist skupnosti z drugimi besedami pomeni dovoljenje sodišča, da obsojenec namesto kazni največ trimesečnega zavora, to kazen nadomesti z delom v korist. Miha Wohinz, državni podsekretar pri ministrstvu za pravosodje pravi, da je zapor ena izmed najslabših sankcij, saj je odvzem prostosti globok poseg v človekove pravice, zato bi bilo potrebno najti načine, kako bi tak način kaznovanja nadomestili z bolj prevzgojnim. Pravi tudi, da je bolj blizu resocializaciji delu v korist, vendar ta sankcija ni bila velikokrat uporabljena, saj kot pravi, nima izpolnjenih nujnih pogojev, ki to omogočajo. Ti pogoji so natančna določitev funkcij centrov za socialno delo in uprave za izvrševanje kazenskih sankcij, ki po zakonu pripravita in vodita izvrševanje tega dela, pa tudi ni določeno pri katerih organizacijah se lahko to delo opravi.

(Povzeto po: Lorenčič, Mojca (2004, nazadnje spremenjeno 5:05 12. julij 2006): Namesto v Zapor delo v korist skupnosti: <http://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/88740> (2.3.2013)).

7 TEORIJE KAZNOVANJA

Z razvijanjem družbe so se cilji kazni spreminjali in prav zaradi tega sta nastali dve glavni vrsti teorij: absolutne in relativne teorije. Prve temeljijo bolj na ponovnem vzpostavljanju družbenega reda, ki ga je storilec prekršil. V družbi mora spet biti vse tako kot pred zločinom, kot da se ta sploh ni zgodil. Pomembno je povračilo za storjeno dejanje, na prvem mestu ni upoštevanje človeških pravic. Druga pa temelji bolj na potrebi človeka po prilagajanju na družbeno okolje in se strinja bolj s prevzgojo storilca kriminalnega dejanja.

7.1 Teorije kaznovanja nekoč

»Najstarejše so absolutne teorije. Te imajo svoje začetke že v talionskem načelu oko za oko, zob za zob.« (Podgorelec, 2012: 9) Kazen mora biti po njihovem mnenju takšna, da izniči kriminalno dejanje. Ljudi so kaznovali, saj so že vedeli, da so živa bitja, ki so sama odgovorna za svoja dejanja. Namen kazni je pravično povračilo povzročnemu zlu. »Absolutni cilj kazni pa je vzpostavitev norme, porušene s kaznivim dejanjem.« (Podgorelec, 2012: 10) Takrat so razmišljali o kazni kot nekaj kar si tisti, ki ni delal v skladu z družbenim normam, zasluži. Pomembno pa je, da niso kaznovali iz maščevanja, torej nasilni izbruhov ni smelo biti, saj bi to pomenilo maščevanje. »Kazen se je izvajala kontrolirano in premišljeno, dodelila pa se je racionalno in kot natančno odmerjeno povračilo, ki služi pravičnosti in s tem ponovno vzpostavi moralni red, ki se je v času kršenja porušil.« (Podgorelec, 2012: 9) Prav tako jih ne zanima učinek kazni, za njih je dovolj kazen kot tisto kar se je takrat zgodilo zaradi povračila, ne pa učinek te kazni v prihodnosti.

7.2 Sodobne teorije kaznovanja

V dvajsetem stoletju se začne nemoteno znanstveno raziskovanje. S tem so bolj razvili tudi psihiatrijo. Zaradi teh okoliščin pa so se spremenili tudi pogledi na prakso kaznovanja. Oblikovale so se relativne teorije. »Najizrazitejša smer pa je tretmanska ideologija, ki je vse od 70. let spreminjala poglede na funkcijo kaznovanja. Zagovorniki teh opravičujejo kaznovanje s svojim prepričanjem v pozitivno moč kazni.« (Podgorelec, 2012: 13) Za razliko od absolutnih teorij, ki jih učinki kazni ne zanimajo pa relativne teorije zanima učinek kazni v prihodnosti. Njihov namen je zmanjšati kriminaliteto in kot enega izmed načinov vidijo preprečitev storilcu delati novo škodo. Oziroma zagotavljanje, da se tisti, ki je delal v nasprotju z normami ne vrne na ista pota.

(Povzeto po: Podgorelec, Igor (2012): Model projekta prostočasnih aktivnosti v Mariborskem zaporu in doktrina razvoja penologije: diplomsko delo [online]. (14.1.2013). Dostop: <http://dkum.uni-mb.si/Iskanje.php?type=napredno&stl0=Avtor&niz0=Igor+Podgorelec>).

8 KAZENSKI POSTOPKI V SLOVENIJI

V raziskovalni nalogi se opredeljujem na tradicionalno in moderno družbo, torej kot državljanka republike Slovenije, bom kot del tega predstavila tudi zgodovino kaznovanja pri nas, kazenske postopke v Sloveniji danes in našo državo primerjala z drugimi, morda bolj ali manj razvitimi državami. Prav tako bom v empiričnem delu na podlagi anket pridobila mnenje o pravičnosti našega pravosodnega sistema.

8.1 Zgodovina kaznovanja v Sloveniji, povojna Jugoslavija

V povojni Jugoslaviji so močno obsojali smrtno kazen, želeli so njeno ukinitvev. Zadeve v tej smeri so se začele odvijati leta 1963. O tem problemu je pisal tudi Tomaž Šalamun, menil je, da je smrtna kazen organiziran uboj in se od nenaklepnega razlikuje le po tem, da je vnaprej določen oziroma organiziran. Razprave o smrtni kazni so se nadaljevale do leta 1975, ko je tednik 7D pozval ljudi, naj se opredelijo do takšne kazni. Počasi so začeli dojemati, da je smrtna kazen nekaj kar ni povezano z zmanjševanjem stopnje kriminalitete in ne nudi resocializacije, torej njen namen je kazen brez prevzgoje.

Nestrinjanje s smrtno kaznijo opazimo tudi drugje po svetu. Veliko o tem je bilo slišati od francoskega novinarja, pisatelja in filozofa Alberta Camus-a. Zavzemal se je za odpravo smrtno kazni, pri tem pa je imel dobre argumente. Po njegovem mnenju je smrtna kazen naklepni umor, pri katerem obsojencu napoveš datum in čas smrti. Vemo pa, da se to pri ostalih umorih ne dogaja, torej je smrtna kazen veliko hujša od katerega koli drugega umora. Prav tako je pravil, da je absurdno, da je nekoč to celo obravnavala cerkev, ki se naj nebi strinjala z naklepni ali nenaklepnim ubojem. (Simpson, 2005)

Na slovenskem je bila kasneje v letu 1989 smrtna kazen ukinjena. Prvi slovenski kazenski zakonik pa je ovrigel tudi dosmrten odvzem prostosti. Takrat je bila najvišja kazen odvzem prostosti za dvajset let.

(Povzeto po: Mihelič, Anže, in Mihelič, Lija (2008): Negativne posledice trenda zviševanja zapornih in zaostrovanja drugih kazni ter mednarodna primerjava kaznovalnih politik: diplomsko delo [online]. (15.1.2013). Dostop: <http://dkum.uni-mb.si/IzpisGradiva.php?id=30092> in Simpson, David (2005): Albert Camus (1913-1960) Dostopno na: <http://www.iep.utm.edu/camus/> (16.3.2012)).

8.2 Kazenski zakonik v Sloveniji

Znano je, da je danes najvišja kazen v Sloveniji odvzem prostosti za trideset let. Kazen se je povišala v letu 1998. Sicer se je uvedla za le najbolj izjemne primere, vendar je vseeno bila uvedena višja najstrožja kazen. Strokovna in akademska javnost pa je menila, da je bilo to storjeno brez kakršne koli utemeljitve in ni zmanjšala stopnje kriminalitete. Bavcon (Bavcon v Mihelič in Mihelič, 2008: 5) pa je poudarjal znano dejstvo, da je za zmanjšanje stopnje kriminalitete bolj kot višanje kazni, pomembno hitro odzivanje na kriminal, storilca se mora čim prej odkriti in mu kakor hitro se da razsoditi kazen. Ob uvedbi novega Kazenskega zakonika, ki je zvišal najvišjo kazen na trideset let in uvedel tudi dosmrten odvzem prostosti, je opozoril tudi na dejstvo, da so si strokovnjaki najprej prizadevali odpravo smrtne kazni in uvedbo najvišje kazni dvajset let odvzema prostosti, zdaj pa so najvišjo kazen v novem zakoniku deset let kasneje zvišali na trideset let zaporne kazni. Torej se vračajo k prepričanju, da je smrtna kazen sprejemljiva in učinkovita.

8.3 Kaznovalna politika v Veliki Britaniji in primerjava s slovensko kaznovalno politiko

V modernih časih je značilno zgledovanje po zahodnih družbah, državah. Takšen sistem smo seveda obrali tudi pri nas. Namesto, da bi se bolje lotili problema visoke stopnje kriminalitete, delamo kar so že storili ostali. Primer je višanje kazni. Pred nami so to storili že v Veliki Britaniji. »Posegi na področju kaznovalne politike v Veliki Britaniji so se korenito začeli leta 1992.« (Mihelič in Mihelič, 2008: 6) Takrat je na oblast prišla nova stranka. Začeli so se drugačni pogledi na kriminaliteto in novi ukrepi proti njej. Bili so prepričani, da je zapor edino pravo sredstvo za kaznovanje storilcev kriminalnih dejanj. Tako so zaostri kazni, kljub temu, da je njihov kaznovalni sistem že deloval kot eden izmed strožjih. Vendar se je kljub zaostrovanju kazni število zapornikov od leta 1993 do 2007 zelo zvišalo. »Kot da to ni dovolj, se danes Velika Britanija po številu zapornikov uvršča na sam vrh evropskih držav.« (Mihelič in Mihelič, 2008: 6)

Zaostrovanje kazni se je torej v Veliki Britaniji izkazalo za slabo. Posledično se tudi naše zgledovanje po zahodnih državah verjetno ne bo dobro odneslo. Strinjam se z profesorjem kazenskega prava dr. Ljubotom Bavconom, ki je govoril o zaostritvah kazni kot nekaj slabega in da je bolje izboljšati sam način ugotavljanja kdo je povzročil kriminalno dejanje in čemu, da ga znajo v prihodnje preprečiti. Torej predvidevam, da je v Sloveniji večji problem sam sodni postopek.

9 KAZNOVANJE OTROK

Sama beseda kazen pa ne predstavlja le kazni dorečene storilcem kazenskih dejanj, ampak jo lahko izreče tudi kdorkoli komurkoli, ki je delal v nasprotju s pravili. Takšnega kaznovanja smo vajeni pri vzgoji. Da smo prešli iz tradicionalnega v bolj napredno mišljenje posameznikov, se je spremenilo veliko stvari. Ena izmed teh je tudi kaj nas starši naučijo v mladosti. Kadar pa so otroci neposlušni in ne delajo v skladu s pravili vzgoje, pa jih lahko starši kaznujejo.

9.1 Kaznovanje otrok nekoč

Vzgoja je bila včasih ostrejša. Otroci so starše morali spoštovati. To so dokazovali z vikanjem ali celo onikanjem. Kadar so hodili so morali biti v redu in dovoliti očetu hoditi v spredaj. Do 7 leta so se naučili pravilnega obnašanja do ostalih. Vedeli so, da morajo pred damami sneti kapo z glave, jim pri pozdravu poljubiti roko in se čedno povrniti v vrsto, da se jim ne obrne hrbta. Iz prej opisanega je razvidno, da so se kar hitro morali naučiti olike in lepega vedenja, na prvem mestu pri učenju ni bila izobrazba (pisanje, risanje, štetje itd.) kot danes. Kadar pa so mlajši člani družine kakšno pravilo vzgoje prekršili, so bili kaznovani. Starši so pri kaznovanju veliko uporabljali šibe, kadar lepa beseda ni zalega. S tem so ustvarjali strah pri otroku. Razumeli so, da otroka sovražiš, če ga ne kaznuješ s šibo, res ga imaš šele takrat, ko ti uspe vzdrževati ta strah. V tistih časih pa so bili ljudje tudi veliko bolj pobožni. Iz desetih zapovedi so se otroci naučili: »Spoštuj očeta in mater, da boš dolgo živel in ti bo dobro na zemlji.« prekršiti deset zapovedi pa je bil greh. Tudi svetnik Anton Martin Slomšek je rekel: »Premalo ali preveliko šibe škoduje, prav tako morajo starši otrokov naučiti strahu do Boga«. Starš brez šibe je bil kot kralj brez meča, hitro izgubi oblast. Nihče pa ni zagovarjal preveč nasilja, ne prepogosto in ne premočno. Pravilno je bilo, da otroka ne pretepaš kadar si v besu ali slabe volje. Otrok je moral čutiti, da je kaznovan iz ljubezni, v njegovo korist. Telesno pa so kaznovali le za očitni upor (grda, drzna laž, tatvina,...). Zavedali pa so se, da je nevarno otroka vleči pri ušesih, ga udarjati po glavi in po drugih občutljivih delih telesa. Kaznovati pa so začeli predvsem zgodaj, saj so verjeli, da tako gre zlo iz otroških duš. Razlikovali pa so razumne in nerazumne razloge za pretep. Razumni so bili, kadar je otrok nalašč storil hudo napako, nerazumni pa kaznovanje telesno ali verbalno brez obrazložitve. Tako so takrat otroci veliko skrivali pred starši, saj so imeli v sebi strah pred kaznijo. V letih pred 19. stoletjem je bilo o kaznovanju še manj pravil, zato so kaznovali vse povprek in kadar se jim je zazdelo.

(Povzeto po: Blais, Marie-Claude, Ottawi, Dominique, in Gauchet, Marcel (2011): O pogojih vzgoje. Krtina. Krt in Puhar, Alenka (2004): Prvotno besedilo življenja, Oris zgodovine otroštva na slovenskem v 19. stoletju. Studia Humanitatis. 2004).

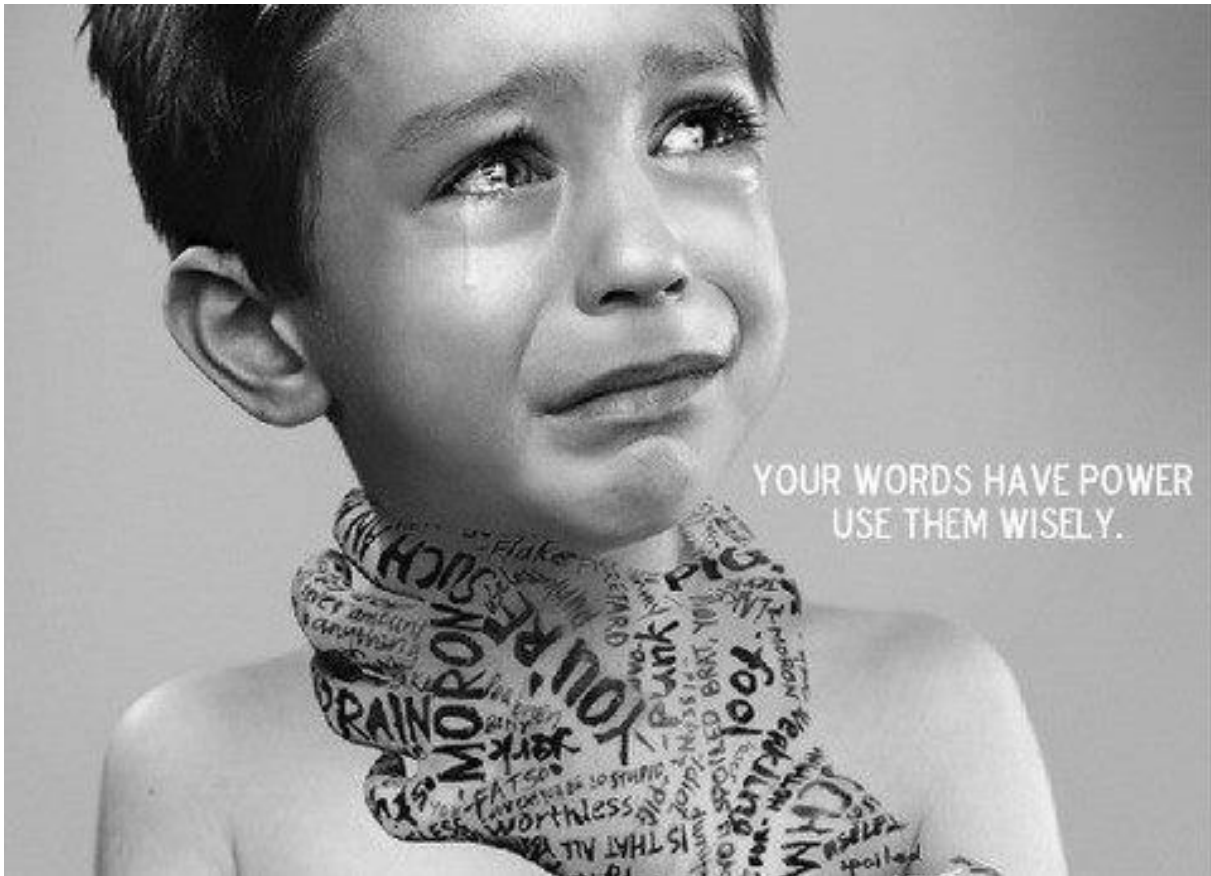
Slika 3: Kaznovanje otrok nekoč

9.2 Kaznovanje otrok danes

Primarna socializacija je pomemben del človekovega življenja. V njej ga starši vzgojijo, torej je veliko odvisno od njih. Na primer kakšne navade, vedenje, ustvarjalnost, besedni zaklad, vztrajnost in podobno bo otrok imel. Pomembno je, da si starši vzamejo čas za otroka, se ob njem lepo vedejo, ga spoštujejo in ga zaradi tega, ker so ga oni spravili na svet, ne jemljejo kot nekaj manj vrednega. Dandanes pa je to težko doseči. Vsi vemo, da je v sodobnem času pomembna tekmovalnost na delovnem mestu, torej večje posvečanje delu za doseganje ciljev in s tem manj prostega časa. Posledično se to zelo kaže pri vzgoji in kaznovanju otrok danes. Če se starši v pričo otrok lepo obnašajo, jim posvečajo čas in jih učijo dobrih vrednot, bodo verjetno vzgojili poslušnega otroka, ki jih bo ubogal in ga bo kaznovanje zastraševalo. Medtem ko otroci zaposlenih staršev ne bodo videli staršev kot oseb, ki jih učijo dobrega in slabega ampak kot osebe, ki se občasno igrajo z njimi, jih občasno kaj naučijo ali pa okarajo. Prav tako, če starši ne obnašajo v pričo otrok tako kot bi radi, da se oni kasneje v življenju, nimajo pravice kaznovati otroke za nekaj kar sami pogosto storijo. Lahko bi to primerjali s tem komu mi sami najbolj verjamemo in čigar okara nam bo dala misliti. Na primer pri

zdravju poslušamo zdravnika in če nam on reče, da je kaditi zelo nevarno, mu bomo verjeli, če pa bomo vedeli da on sam kadi pa se bo naše verjetje zmanjšalo. Problem današnje družbe pri kaznovanju otrok je tudi kazen sama. Ne moremo reči, da ljudje premalo kaznujejo svoje otroke, vendar dandanes kazen izrečena otroku postaja vse manj pomembna. Starši ne razmišljajo o namenu kazni, prav tako jo redko kateri izvršujejo racionalno.

(Povzeto po: O vzgoji otrok, dostopno na: http://www.rudimark.info/vzgoja_otrok.htm (5.3.2013)).

Slika 4: Prikaz pomembnosti izbire besed pred otrokom

10 ANALIZA ANKET

Kot empirični del raziskovalne naloge, sem se odločila za raziskovanje različnih podatkov iz področja pravosodnega sistema v Sloveniji, iz anket. Te sem razdelila v tri različne skupine. Dvajset anket so rešili dijaki prvega letnika, si so leto prej končali osnovno šolo in zdaj obiskujejo 1. letnik Gimnazije Lava. Sedemnajst anket so rešili dijaki 4. letnika Gimnazije Lava. Vsi v tej skupini so polnoletni in so v obdobju pomembnega odločanja za študij, torej že z malce obširnejšim pogledom na svet. Nato pa sem anketirala še petnajst staršev polnoletnih otrok, starosti od 39-55 let.

10.1 Hipoteza ankete

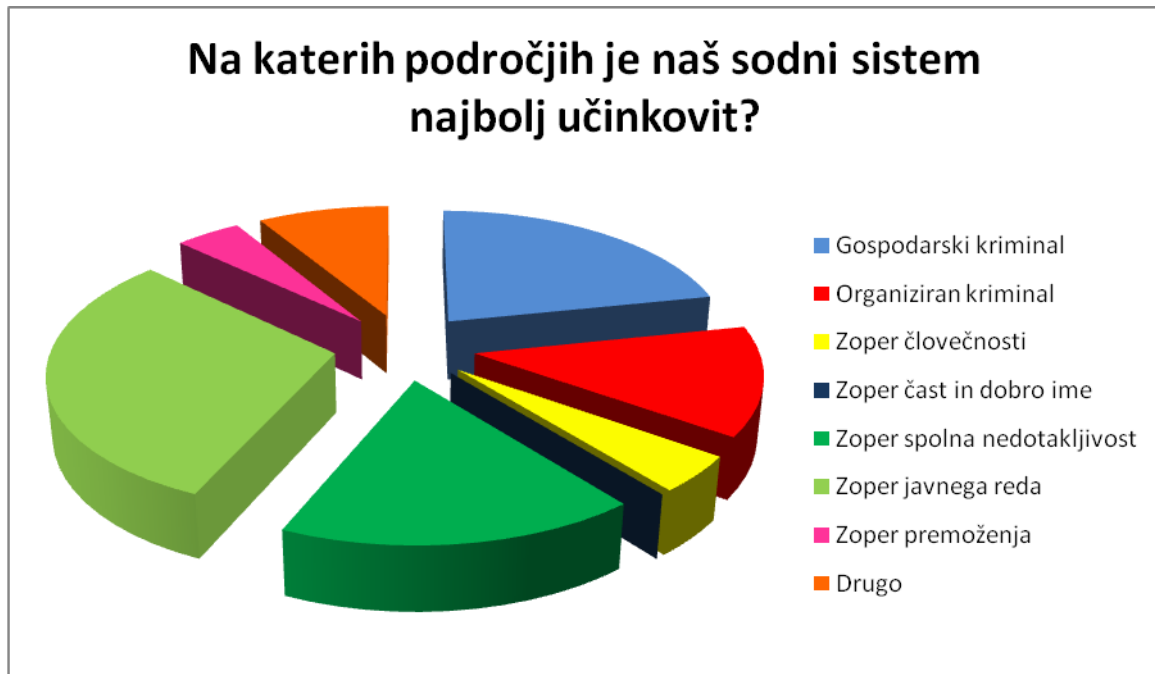
Anketa vsebuje vprašanja po starosti, spolu, sloju, izobrazbi ter izobrazbi mame in očeta. Iz vprašanj o pravosodnem sistemu v Sloveniji pa sem želela predvsem ugotoviti mnenje o učinkovitosti kazni v Sloveniji in kakršne spremembe na tem področju si bi ljudje želeli. Predvidevam, da se veliko ljudi strinja, da se v Sloveniji upošteva mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, ki določa, da je treba z vsako osebo, ki ji je odvzeta prostost, ravnati človeško in s spoštovanjem človekovega dostojanstva. Prav tako menim, da bo veliko ljudi se strinjalo z dejstvom, da vse kazni niso pravilno določene, da so prenizke ali previsoke. Pričakujem, da bom dobila veliko mnenj na vprašanje kako bi anketiranci izboljšali pravosodni sistem v Sloveniji, če se jim ta zdi slab. Da ljudje želijo spremembe, predvidevam iz svojih opažanj mnogih razlik v Sloveniji med višjim in nižjim slojem, iz slabega gospodarstva oziroma trenutne krize ter iz dejstva, da se primeri na sodišču predolgo rešujejo.

10.2 Mnenje o slovenskem pravosodnem sistemu, prvi letnik

Večina dijakov iz prvega letnika spada v srednji sloj, njihovi starši so v večini dokončali srednjo šolo, visokošolski ali univerzitetni program. Zanimivo je dejstvo, da je izmed 20 dijakov kar 12 dijakov obkrožilo odgovor ne ali neopredeljen pri vprašanju, ki se navezuje na mnenje o upoštevanje mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah. Na vprašanje: ali ste zadovoljni z učinkovitostjo pravosodnega sistema v Sloveniji, jih je kar 55% odgovorilo z ne, 35% z dokaj in 10% z neopredeljen zaradi nepoznavanja. Različno so razmišljali o kaznovalni politiki, šestim se zdijo kazni prenizke ali previsoke, prav tako šestim prenizke, le enemu previsoke in trem ravno prav določene. Pri vprašanju: kaj bi bilo potrebno spremeniti za povišanje učinkovitosti pravosodnega sistema v Sloveniji pa je bil odgovor več kazni v obliki dela v korist javnosti največkrat izbran. Pri tem vprašanju so se lahko odločali za več možnih odgovorov, a je bil ta obkrožen štirinajstkrat ostali (več telesne kazni, več denarne kazni, odvzem lastnine ali nič od naštetega) pa le po enkrat ali dvakrat. Na vprašanje kje je pravosodni sistem pravičen so prav tako odgovarjali zelo raznoliko, največkrat pa je bil izbran odgovor zoper javnega reda. Imeli so tudi veliko različnih mnenj kako bi oni izboljšali

pravosodni sistem v Sloveniji, če se jim ta zdi slab. Kar 5 dijakov je napisalo, da je v Sloveniji višji sloj bolj zaščiten, posebej politiki, ti naj bi imeli številna poznanstva in se naj bi tako izogibali številnim kaznim. Veliko se jih je strinjalo s predlogom o višanju kazni, nekateri so mnenja da se sodbe na sodišču predolgo obravnavajo.

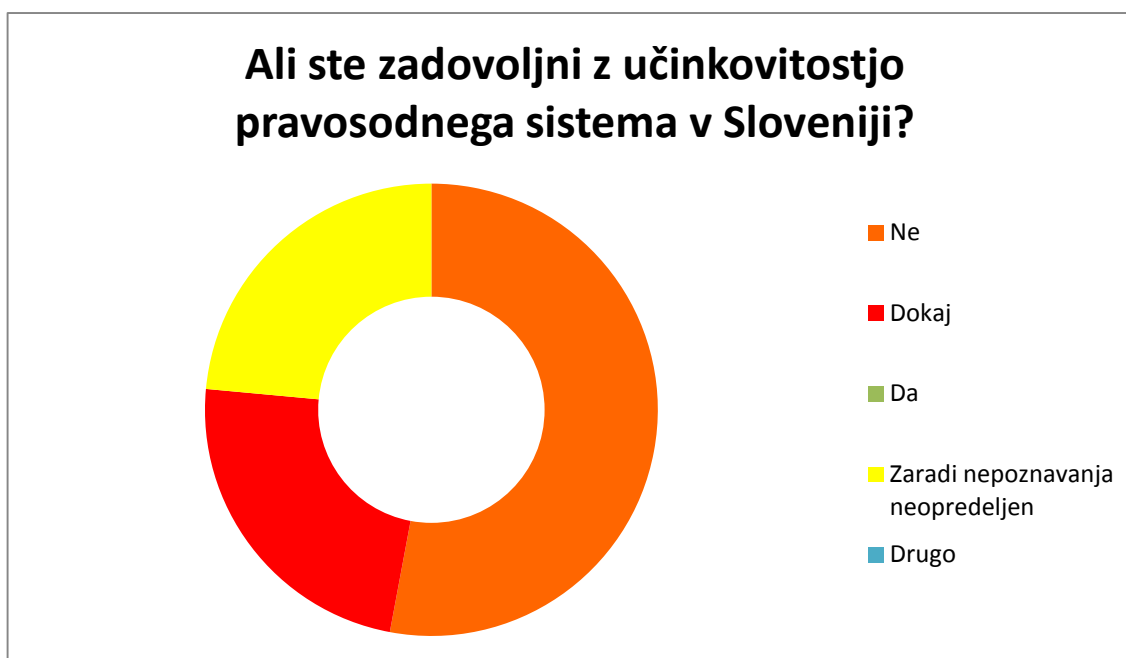
Graf 1: Odgovori dijakov v prvih letnikih na vprašanje na katerih področjih je naš sodni sistem najbolj učinkovit

10.3 Mnenje o slovenskem pravosodnem sistemu, četrty letnik

Vsi anketiranci četrtega letnika Gimnazije Lava spadajo v srednji sloj. Njihovi starši imajo v večini končano srednjo šolo ali univerzitetni program. Vsi se strinjajo z mednarodnim paktom o državljskih in političnih pravicah ali pa so neopredeljeni. Večina jih meni, da pravosodni sistem v Sloveniji ni učinkovit, nekaj pa se strinja s tem da je oziroma, da je dokaj učinkovit. Kar 13 dijakov meni, da so kazni prenizke oziroma previsoke. Najbolj se strinjajo z večjo uvedbo kazni dela v korist skupnosti, nekaj bi jih povečala denarne kazni in nekateri se strinjajo z odvzemanjem lastnine. So pa zelo različnega mnenja, na katerih področjih je naš sodni sistem najbolj učinkovit. Tako kot prvi letniki, so tudi oni največkrat obkrožili odgovor zoper javnega reda, veliko se jih tudi strinja, da zoper človečnosti. Imeli pa so največ različnih mnenj pri vprašanju kako bi oni izboljšali pravosodni sistem v Sloveniji, če se jim ta zdi slab. Nekaj se jih strinja, da so v prometu previsoke kazni, da je premalo enakopravnosti in da bi bilo potrebno uvesti višje kazni. Ostali predlogi so bili: višje kazni za uboj in krajo, škodovanje otrokom, krajo iz države, prometne prekrške kjer so ljudje ogrožali promet zaradi alkohola, drog ali podobnega, za mučenje živali, večje razlike v kazni med naklepnim in nenaklepnim umorom, ne sme biti tolikšnega vpliva politikov v sodstvo ter pa so mnenja, da bi si morali politiki in sodniki izboriti sami svoj položaj in delati v dobro skupnosti.

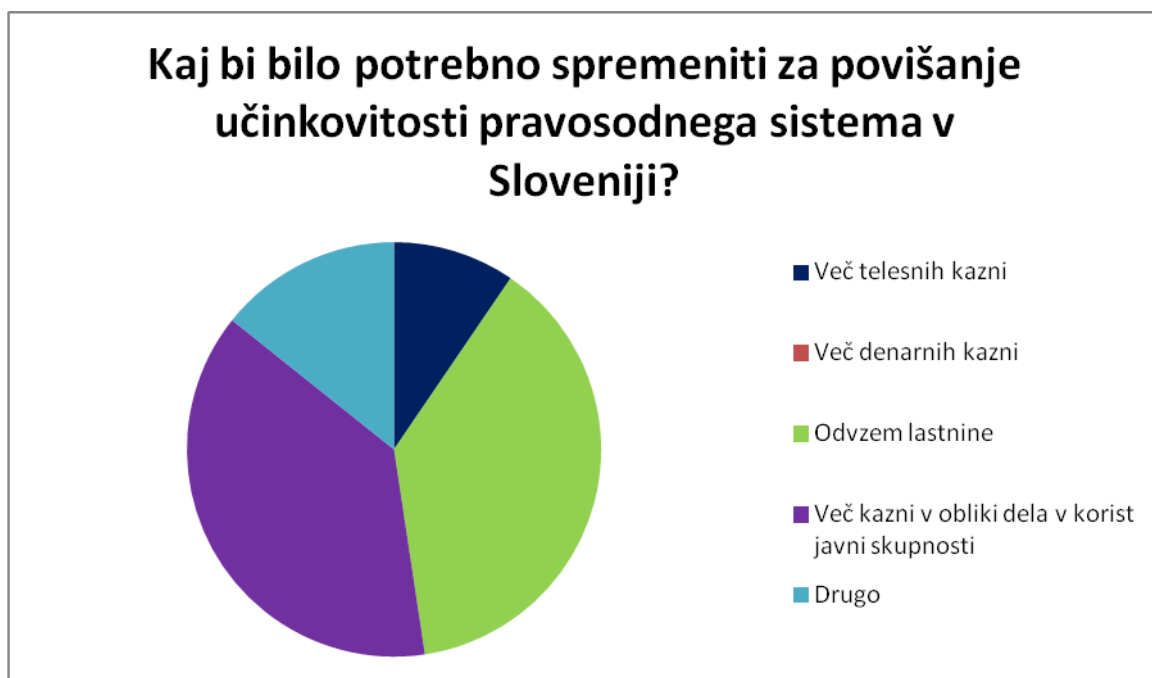
Graf 2: Prikaz odgovorov četrtnih letnikov o zadovoljstvu pri učinkovitosti pravosodnega sistema v Sloveniji

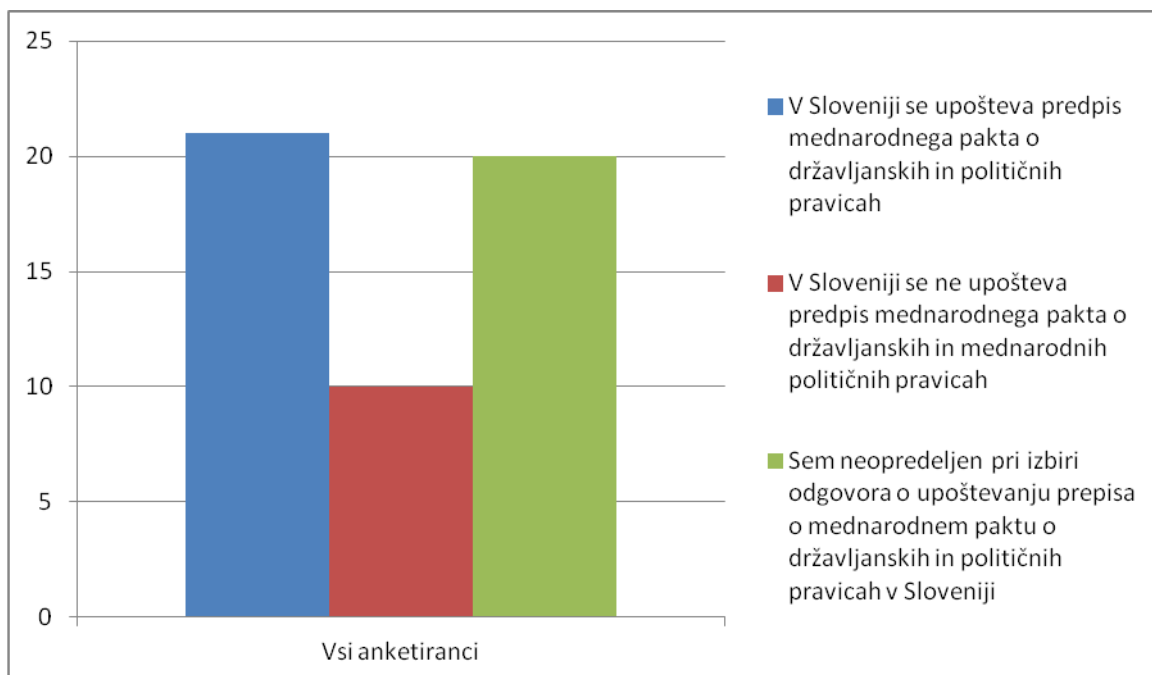
10.4 Mnenje o slovenskem pravosodnem sistemu, starši

Ta skupina je vsebovala anketirance od 39 do 55 leta starosti. Njihovi starši so v večini zaključili srednjo šolo, sami pa tudi. Nekateri so končali višješolski ali univerzitetni program. Na odgovore o sloju so odgovarjali raznoliko, kar se ne ujema z njihovimi otroci (dijaki četrtega letnika). Več kot polovica se jih strinja z mednarodnim paktom o državljanskih in političnih pravicah, druga pravica pa ne ali pa so neopredeljeni. Na vprašanje o zadovoljstvu z učinkovitostjo pravosodnega sistema so v večini odgovarjali z ne, le dva z dokaj oziroma zaradi nepoznavanja neopredeljen. Po njihovem mnenju so kazni prenizke ali previsoke ali pa le prenizke. Večina se jih strinja, da bi bilo potrebno med kazni uvesti več dela v korist skupnosti in odvzema lastnine. Odgovor, da je sodni sistem najbolj učinkovit na področju zoper javnega reda, je bil obkrožen kar sedemkrat od petnajstih izbranih. Veliko pa jih meni tudi, da sodni sistem ni nikjer učinkovit. Za izboljšanje so predlagali predvsem višje kazni, manjše razlike med nižjim in višjim slojem, manjše prekrške za prometne prekrške, kjer ne ogrožamo drugih in hitrejši sodni postopki. Mnogi pa so pisali tudi o slabem delu politikov in o mnenju, da ti delajo le za svojo korist.

Graf 3: Odgovor staršev na vprašanje kaj bi bilo potrebno spremeniti za povišanje učinkovitosti pravosodnega sistema v Sloveniji

Graf 4: Prikaz odgovorov na vprašanje o upoštevanju predpisa mednarodnega pakta o državljskih in političnih pravicah v Sloveniji

10.5 . Ugotovitve pri primerjavi anket prvih in četrth letnikov ter staršev

Pri pregledu anket dijakov prvega letnika sem opazila veliko protislovja. Na primer pri ogovarjanju na vprašanje ali se jim zdi naš pravosodni sistem učinkovit, so odgovarjali z da, kasneje pa so vseeno pokazali nestrinjanje z načinom kaznovanja pri nas ali pa so povedali veliko stvari, ki bi jih spremenili. Menim, da so tako odgovarjali, saj so nekonsistentni in še premalo poučeni o vsem kar se tiče naše države.

Pri dijakih četrth letnikov pa se opazila veliko predlogov in različnih mnenj. Zelo so se potrudili pri vprašanju kaj bi spremenili, da bi bil pravosodni sistem bolj učinkovit. Potrebno pa je **oceniti realnost njihovih predlogov**. Strinjam se s predlogi o **strožjih kaznih za mučenje živali**, saj tudi sama poznam primere, kjer storilci tega dejanja sploh niso bili kaznovani, kljub temu, da so jim dejanje dokazali. Strinjam se tudi s **predlogom o hitrejši obravnavi sodnih postopkov**. Primer tega je prometna nesreča iz leta 2009, kjer je moški pod vplivom alkohola vozil v nasprotno smer na avtocesti in povzročil smrt treh mladih. Komaj leta 2012 pa je bil obsojen na 10 let zavora in 5 let odvzema voznškega dovoljenja. Sicer je res bil umor storjen nenamerno, vendar se je sam odločil za vožnjo pod vplivom alkohola, torej bi moral sprejeti odgovornost za svoja dejanja. On pa je svoje obžalovanje izkazal tako, da se je za svoje dejanje opravičil šele po dveh letih. Sojenje je pri tem primeru potekalo predolgo, sodišče pa je seveda sprejelo vsak njegov izgovor zakaj ni kriv. Sicer se ne spoznam na postopek obravnave, vendar menim da ni bilo težko ugotoviti kdo je kriv, torej bi lahko s postopkom pohiteli in reševali primere kjer jim je storilec še neznan. Bili so tudi mnenja, da je **premajhna razlika v kazni nenaklepnega in naklepnega umora**. Sicer se strinjam, da bi med tema kaznima morala biti velika razlika, vendar menim tudi, da je težko dokazati ali je umor bil res nenaklepen oziroma naklepen. Kar pa je zanimivo je to, da tudi oni, kljub slabem poznavanju pravosodnega sistema in načina kaznovanja v Sloveniji, opazili, da **se izvrši premalo kazni v obliki dela v korist skupnosti**. Menili so, da je to dobra oblika kaznovanja, saj preveliko obsojencev dobi denarno kazen, a jih ima veliko izmed njih denar, torej to ni dobra oblika kaznovanja. Med njihovimi predlogi sem zasledila **tudi nestrinjanje z enakopravnostjo v Sloveniji**. Žal so mnenja, da so pri nas na boljšem položaju višji sloji. Nasploh pa so pisali tudi veliko o višanju kazni na vseh področjih, s čimer se ne strinjam, saj sem v teoretičnem delu na primeru Velike Britanije dokazala, da se s tem stopnja kriminalitete ne zmanjša. Nekaj mnenj je bilo tudi o vmešavanju politikov v pravosodni sistem, sicer pa so se o tem bolj razpisali starši otrok četrth letnikov.

Zanimivo je, da so imeli starši manj predlogov za izboljšanje pravosodnega sistema, ampak vseeno večje nestrinjanje z njegovo učinkovitostjo. Pri analizi njihovih anket sem opazila, da imajo sicer oni ali pa njihovi otroci slabo samo oceno, iz vprašanja po sloju. Vsi njihovi otroci so napisali, da so srednji sloj, medtem ko so starši na to vprašanje odgovarjali zelo raznoliko. Ti anketiranci so se prav tako strinjali z **višanjem kazni**, z **vmešavanjem politikov v pravosodni sistem** in da je v Sloveniji potrebno **izboljšati hitrost obravnave postopkov**. Bolj kot drugi anketiranci pa so pisali o nepravilnosti. Veliko jih je mnenja, da pravosodni sistem dela proti srednjemu in nižjemu sloju. Ti podatki so sicer nezanesljivi, saj iz teh treh

skupin anketirancev nisem dobila podatkov o mnenju višjega ali nižjega sloja, v veliki večini so bile skupine sestavljene iz srednjega sloja.

Iz anket sem dobila veliko podatkov o slabem delu politikov, naj bi ti delali v svojo korist in se vmešavali v pravosodni sistem. Sicer se mi zdi to nelogično, saj morajo biti veje oblasti nujno potrebno ločene. Torej bi bilo dobro v prihodnje raziskati ali imajo pri nas politiki res tako velik vpliv na pravosodni sistem ter ali je res, da je res pri nas tako veliko korupcije. Poleg tega bi bilo dobro anketirati širšo množico ljudi in pridobiti mnenja ljudi višjega, srednjega in nižjega sloja. Iz nestrinjanja o dobrem delu sodnikov pa menim tudi, da bi bilo morda dobro zaostri nadzorovanje njihovega dela ter zaostri kazensko odgovornost sodnikov.

10.6 Analiza hipotez

V samem začetku sem postavila štiri hipoteze, na podlagi katerih sem kasneje iskala podatke in raziskovala.

V teoretičnem delu, sem pisala o zgodovini kaznovanja in želela ugotoviti ali so kazni takrat bile bolj učinkovite. Iz virov sem ugotovila kako so ljudi kaznovali, žal pa ni podatkov o tem ali so te nehumane kazni bile učinkovite oziroma bolj natančno, ali so bile bolj učinkovite kot kazni danes. Pri raziskovanju kaznovanja danes pa sem pisala o višanju kazni in iz primera Veliki Britanije ugotovila, da se stopnja kriminalitete ne zmanjšuje z ostrenjem kazni. Torej lahko predvidevamo, da se prav tako stopnja kriminalitete nekoč ni zmanjševala zaradi ostrega, nehumanega načina kaznovanja. Prav tako menim, da niso imeli dobro razvitega načina kako najti storilca kriminalnega dejanja, tako veliko primerov ni bilo rešenih po drugi strani pa takrat ni bilo potrebno kazni dokazati, torej so verjetno kaznovali veliko nedolžnih ljudi.

Na spletu pa sem zasledila tudi problem pri kaznovanju otrok. Govori se, da je vse več razvajenih otrok, da starši le te kaznujejo z vedno bolj milimi kazni in da se starši premalo ukvarjajo z svojimi otroci. Kaznovanje otrok danes sem primerjala z kaznovanjem otrok nekoč in iz literarnih virov ugotovila, da so nekoč vzgajali poslušne ter ubogljive otroke. Zanima se mi je zdela opazna, da je bilo takšno tudi ljudstvo. Iz tega bi bilo dobro narediti raziskavo kako je povezana vzgoja otrok danes s tem kakšna načela in kakšni smo ljudje danes.

Nato pa sem trem skupinam ljudi razdelila ankete o učinkovitosti pravosodnega sistema pri nas. Prva skupina so bili mladoletni dijaki prvega letnika, druga polnoletni dijaki četrtega letnika in tretja starši otrok četrtega letnika. Iz anket sem ugotovila, da si ljudje res želijo strožje kazni, da so postopki obravnave predolgi in da se ta skupina ljudi iz srednjega sloja, žal res strinja da so v Sloveniji prevelike razlike med višjim, srednjim in nižjim slojem. Torej Slovenija naj bi delovala v korist višjim slojem.

11 ZAKLJUČEK

S svojo raziskovalno nalogo sem zadovoljna, saj sem dobila odgovore na večino želenih vprašanj. Iz anket sem prav tako pridobila mnenja, ki so potrdila moje hipoteze. V teoretičnem delu pa sem našla potrditev na hipotezo o kaznovanju otrok, nisem pa odkrila odgovora na vprašanje ali so nehumane oblike kaznovanja zmanjševale stopnjo kriminalitete, to hipotezo lahko dokažem žal samo s predvidevanji.

12 LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

1. Blais, Marie-Claude, Ottawi, Dominique, in Gauchet, Marcel (2011): O pogojih vzgoje. Krtina. Krt
2. Počakar, M., Tavčar Krajnc, M. 2011. Sociologija: Učbenik za sociologijo v 4. Letniku gimnazijskega izobraževanja. DZS. Ljubljana
3. Puhar, Alenka (2004): Prvotno besedilo življenja, Oris zgodovine otroštva na slovenskem v 19. stoletju. Studia Humanitatis. 2004

VIRI

1. Debevec, Nina (2011): Obravnavanje obsojencev in kaznovalna politika v Sloveniji: diplomsko delo [online]. (19.2. 2013). Dostop: <http://dkum.uni-mb.si/IzpisGradiva.php?id=18487>
2. Kazenski zakonik, Denarna kazen 47. člen. Dostopno na: <http://zakonodaja.com/zakon/kz-1/47-clen-denarna-kazen?p=zakon/2008/kazniva-dejanja-in-gospodarski-prestopki/KZ-1/47-clen-denarna-kazen&t=bbc> (1.3.2013)
3. Lorenčič, Mojca (2004, nazadnje spremenjeno 5:05 12. julij 2006): Namesto v Zapor delo v korist skupnosti: <http://www.dnevnik.si/slovenija/v-ospredju/88740> (2.3.2013)
4. Mihelič, Anže, in Mihelič, Lija (2008): Negativne posledice trenda zviševanja zapornih in zaostrovanja drugih kazni ter mednarodna primerjava kaznovalnih politik: diplomsko delo [online]. (15.1.2013). Dostop: <http://dkum.uni-mb.si/IzpisGradiva.php?id=30092>
5. O vzgoji otrok, dostopno na: http://www.rudimark.info/vzgoja_otrok.htm (5.3.2013)
6. Podgorelec, Igor (2012): Model projekta prostočasnih aktivnosti v Mariborskem zaporu in doktrina razvoja penologije: diplomsko delo [online]. (14.1.2013). Dostop: <http://dkum.uni-mb.si/Iskanje.php?type=napredno&stl0=vtor&niz0=Igor+Podgorelec>
7. Simpson, David (2005): Albert Camus (1913-1960). Dostopno na: <http://www.iep.utm.edu/camus/> (16.3.2012)
8. Slika št. 1.:
https://www.google.si/search?hl=sl&q=stoning+to+death+in+past&bav=on.2,or.r_qf.&bvm=bv.43828540,d.ZWU&biw=1280&bih=923&um=1&ie=UTF-8&tbm=isch&source=og&sa=N&tab=wi&ei=MpBFUaeOOIzFPOWsgaAK#um=1&hl=sl&tbm=isch&sa=1&q=stoning+to+death&oq=stoning+to+&gs_l=img.3.0.0i19l2.21111.21715.10.22637.4.3.0.1.1.0.91.199.3.3.0...0.0...1c.1.6.img.4wsyP7JIIRM&bav=on.2,or.r_qf.&bvm=bv.43828540,d.ZWU&fp=264e3c48c0f9a050&biw=1280&bih=880&imgrc=jeSRuTd5zH7mWM%3A%3BkcoGg4KONjoi_M%3Bhttp%253A%252F%252Fmaxcdn.fooyoh.com%252Ffiles%252Fattach%252Fimages%252F591%252F975%252F087%252F005%252Fstoning.gif%3Bhttp%253A%252F%252Ffooyoh.com%252Fiamchiq_living_lifestyle%252F5087975%3B444%3B308 (17.3.2013)

9. Slika 2:

https://www.google.si/search?hl=sl&biw=1280&bih=880&q=prison&bav=on.2,or.r_qf.&bvm=bv.43828540,d.ZWU&um=1&ie=UTF-8&tbn=isch&source=og&sa=N&tab=wi&ei=q5NFUYDqG5Cu7Ab454D4AQ#imgrc=OmaSvneQR7aZ_M%3A%3BFmuvRivzfCDv_M%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.motherjones.com%252Ffiles%252Fimagecache%252Fnode-gallery-display%252Fphotoessays%252Fwomeninprison_06.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.motherjones.com%252Fphotoessays%252F2008%252F07%252Fwomen-prison%3B635%3B485 (17.3.2013)

10. Slika 3:

https://www.google.si/search?hl=sl&q=stoning+to+death+in+past&bav=on.2,or.r_qf.&bvm=bv.43828540,d.ZWU&biw=1280&bih=923&um=1&ie=UTF-8&tbn=isch&source=og&sa=N&tab=wi&ei=MpBFUaeOOIzFPOWsgaAK#um=1&hl=sl&tbn=isch&q=children+punishment&spell=1&sa=X&ei=hpNFUcDrCoLXPY-ZgOgK&ved=0CEYQvwUoAA&bav=on.2,or.r_qf.&bvm=bv.43828540,d.ZWU&fp=264e3c48c0f9a050&biw=1280&bih=880&imgrc=i9aL0Ff0o4T1dM%3A%3BU6Rm48yhzWc1gM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.buzzle.com%252Fimg%252FarticleImages%252F290809-9029-27.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.buzzle.com%252Farticles%252Fhistory-of-corporal-punishment.html%3B350%3B350 (17.3.2013)

11. Slika 4 :

https://www.google.si/search?hl=sl&q=stoning+to+death+in+past&bav=on.2,or.r_qf.&bvm=bv.43828540,d.ZWU&biw=1280&bih=923&um=1&ie=UTF-8&tbn=isch&source=og&sa=N&tab=wi&ei=MpBFUaeOOIzFPOWsgaAK#um=1&hl=sl&tbn=isch&sa=1&q=children+neglect&oq=children+neglect&gs_l=img.3...105266.118881.6.119036.18.15.1.2.2.0.79.961.15.15.0...0.0...1c.1.6.img.zcqgyJv_t40&bav=on.2,or.r_qf.&bvm=bv.43828540,d.ZWU&fp=264e3c48c0f9a050&biw=1280&bih=880&imgrc=xhSbtspUoik03M%3A%3BRvmj2JgKU4uNM%3Bhttp%253A%252F%252Fandyinoman.files.wordpress.com%252F2012%252F01%252Fwords-have-power.jpg%253Fw%253D500%3Bhttp%253A%252F%252Fandyinoman.com%252Ftag%252Fneglect%252F%3B480%3B348 (17.3.2013)

PRILOGE

1. ANKETA

ANKETA: PRIMERJAVA NAČINOV KAZNOVANJA V TRADICIONALNIH IN MODERNIH DRUŽBAH

Sem dijakinja 4. letnika in poglobljam sociologijo. Kot temo maturitetne seminarske naloge sem si izbrala primerjavo načinov kaznovanja v tradicionalnih in modernih družbah. K modernim družbam pa se uvrščamo tudi Slovenci, zato bi rada v tej anonimni anketi pridobila podatke o mnenju učinkovitosti kaznovanja pri nas. Prosim, da odgovorite na vsa vprašanja.

SPOL: M / Ž

STAROST: _____

VAŠA IZOBRAZBA:

- a) Dokončana osnovna šola
- b) Dokončana srednja šola
- c) Dokončan višješolski program
- d) Dokončan univerzitetni program
- e) Se šolam
- f) Drugo

IZOBRAZBA MAME/OČETA (če se izobrazba enega razlikuje od drugega obkrožite dva odgovora):

- a) Dokončana osnovna šola
- b) Dokončana srednja šola
- c) Dokončan višješolski program
- d) Dokončan univerzitetni program
- e) Se šolam
- f) Drugo

KATEREMU DRUŽBENEMU SLOJU PRIPADATE PO VAŠEM MNENJU?

- a) Nižji sloj
- b) Srednji sloj
- c) Višji sloj

1. Ali menite, da se v Sloveniji upošteva mednarodni predpis: Mednarodni pakt o državljanskih in političnih pravicah, ki določa, da je treba z vsako osebo, ki ji je odvzeta prostost, ravnati človeško in s spoštovanjem človekovega dostojanstva?

- a) Da
- b) Ne
- c) Neopredeljen

2. Pri kratkem opisu štirih členov iz slovenskega kazenskega zakonika, vsakega ocenite ali je kazen preizka ali preizka (če se strinjate s kaznijo, ne obkrožite):

Genocid se kaznuje s kaznijo najmanj petnajst let. PRENIZKA / PREVISOKA

Uradna oseba, ki zavestno krši zakone ali druge predpise ter se nevestno ravna v službi se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporem do enega leta. PRENIZKA /PREVISOKA

Kdor se s kom dogovori, da bosta storila kaznivo dejanje, za katero bi bila izrečena kazen višja od petih let, se kaznuje z enim letom zapora. PRENIZKA / PREVISOKA

Kdor s kršitvijo predpisov povzroča čezmeren hrup ali premočno osvetlitev, s katero lahko povzroči hujše okvare zdravja ljudi, se kaznuje z denarno kaznijo ali zaporem do dveh let. PRENIZKA / PREVISOKA

3. Ali ste zadovoljni z učinkovitostjo pravosodnega sistema v Sloveniji?

- a) Ne
- b) Dokaj
- c) Da
- d) Zaradi nepoznavanja neopredeljen
- e) Drugo: _____

4. Kakšna se vam zdi kaznovalna politika v Sloveniji?

- a) Določene kazni prenizke/previsoke
- b) Vse kazni prenizke
- c) Vse kazni previsoke
- d) Ravno prav določene kazni
- e) Drugo: _____

Če ste obkrožili odgovor a, poskušajte napisati vsaj en primer, kjer je kazen prenizka oziroma previsoka:

5. Kaj bi bilo potrebno spremeniti za povišanje učinkovitosti pravosodnega sistema v Sloveniji?

- a) Več telesnih kazni
- b) Več denarnih kazni
- c) Odvzeti bi morali lastnino
- d) Več kazni v obliki dela v korist javni skupnosti
- e) Nič od naštetega
- f) Drugo: _____

6. Na katerih področjih je po vašem mnenju naš sodni sistem najbolj učinkovit?

- a) Gospodarski kriminal
- b) Organiziran kriminal
- c) Zoper človečnosti
- d) Zoper čast in dobro ime
- e) Zoper spolna nedotakljivost
- f) Zoper javnega reda
- g) Zoper premoženja
- h) Drugo: _____

7. Poskušajte odgovoriti kako bi vi izboljšali pravosodni sistem v Sloveniji, če se vam zdi slab?

ZAHVALA

Hvala mentorju, profesorju Bogomilu Kropaju, za vse strokovne nasvete, pripombe, popravke, usmerjanje in pomoč pri izdelavi raziskovalne naloge.

Hvala tudi vsem dijakom Šolskega centra Celje in vsem ostalim, ki ste mi z reševanje anket pomagali pridobiti želene podatke.

Nika Florjanc